

inquisidors

Dençà que l'espècie humana habita el planeta amb consciència diferenciada dels animals ha existit l'esperit inquisidor. Ha tingut denominacions, intensitats i conseqüències diferents depenent d'èpoques i de veritats absolutes més o menys infal·libles. Dels orígens, hi ha hagut qui mana i que no ha tolerat divergències en les seves ordres ni incompliments de les normes. Generalment, en el nostre món occidental i les colònies que n'han pervingut, l'esperit inquisidor ha anat lligat amb els dos mil anys d'història del cristianisme.

En un primer moment, cap al segle IV, amb heretgies com l'arrianisme, les coses es van solucionar per mitjà de poders i contrapoders i si hi va haver morts per la causa, que n'hi va haver, foren els imprescindibles i sense cap mètode prèviament calculat. Al segle XII, les coses canviaren sensiblement. S'organitzà una primera Inquisició, l'església assenyala-va els heretges o els individus massa heterodoxes i era el braç secular qui es cuidava de fer passar els incòmedes desviats per l'adreçador amb càstigs més o menys durs. Un tràgic exemple d'aquest moment el tenim en l'extermi dels càtars, amb la seva tossuderia d'emmirallar-se en la puresa del cristianisme primitiu.

Amb els anys, la duresa s'intensificà i no s'estaven de torturar i cremar les víctimes amb les tècniques més impensablement inhumanes. I el camp d'acció s'anà ampliant a mesura que les dissidències prenién noves cares. En un primer moment, foren les bruixes equiparades a reencarnacions del dimoni, els posseïts, els bojós de tot tipus, els il·luminats; després, a partir del segle XVII, es perseguiren jansenistes, maçons, filòsofs i lliure pensadors i revolucionaris liberals. Potser un dels moments de màxima duresa el trobem a cavall dels segles XVI i XVII per fer front a les perilloses revoltes dels protestants que dividiren Europa en dos blocs, tot just ara en procés de cicatriçació. Pensem només en la crema de Miquel Servet, metge preocupat pel progrés de la ciència al servei de la humanitat.

L'ull fiscalitzador dels inquisidors s'ha mantingut actiu fins molt a prop dels nostres dies. La regent Maria Cristina l'abolí oficialment al regne de les Espanyes el 15 de juliol de 1834. D'aleshores ençà, altres formes més sibil·lines de control l'han substituïda i per una sèrie de factors que ara no vénen a compte, l'acció repressora ha deixat el camp estricte de la fe i ha passat a funcionar en el de les activitats laiques. Atrocitats com els camps d'extermi nazi, els gulags soviètics, les repressions franquistes o les immolacions col·lectives als camps de Bòsnia són mostres dramàtiques, tràgiques, d'aquesta nova manera de fer d'inquisidor. I també, hauriem de pensar en l'enorme poder de control, d'inquisició, sense que de moment produeixi víctimes ígnies, dels mitjans de comunicació de masses o dels múltiples sistemes de fer acarrerar la gent cap allà on uns pocs, que tenen molt de poder, volen que vagin.

Ara bé, la història no sempre ens ha pervingut escrita, documentada, i molts d'aquests episodis de crueltat i de voluntat anihiladora contra el contraopinant, el dissident, han quedat perduts en l'oblit. D'altres, no. I és bo que des de l'àmbit local, puguem desempolsar històries que afectaren viles i comarca perquè la història, la que s'acosta més a la veritat, no a la veritat oficial, sinó a la real, s'escriu així: amb les aventures i desventures de la gent anònima, o gairebé.

L'ull fiscalitzador dels inquisidors s'ha mantingut actiu fins molt a prop dels nostres dies. La regent Maria Cristina l'abolí oficialment al regne de les Espanyes el 15 de juliol de 1834. D'aleshores ençà, altres formes més sibil·lines de control l'han substituïda i ha passat a funcionar en el camp de les activitats laiques.